

Factors Affecting Access to Educational Quality According to World-Class Standard Schools Criteria

Supawadee Kumnadee

Wipaporn Phu wattanaku

Achara Wattananarong

Sakchai Nirunthavee

Doctor of Philosophy Program in Educational Administration

College of Management University of Phayao

Corresponding Author: Supawadeeku@gmail.com

Received: November 25, 2021 **Revised:** December 14, 2021 **Accepted:** December 22, 2021

Abstract

This article aims to study the factors affecting access to educational quality according to world-class standard schools criteria. The quality management has been developed with the quality system consisting of the operating system, leadership, and the promotion of personnel development of teaching and learning that is comparable to international standards. As a result, the students have desirable qualities according to their global citizenship. But from the quality improvement of the participating schools, there are still obstacles which affect access to educational quality according to word-class standard schools criteria at a higher level of quality.

However, the factors affecting the quality of education can be divided into 2 groups, namely, internal factors group, consisting of, policy making, planning and design resources and practices, corporate culture, leadership of executives, personnel competency, database system development, information management and performance analysis and there is a system of supervision and monitoring. And an external factor, including the external environment, community support, stakeholder engagement, and support of external networks. Moreover, those will affect the criteria according to world-class standard school's criteria in 7 categories, namely leadership, strategy, customers focus, measurement, analytics and knowledge management, workforce, operations, and results which can be used to define a research conceptual framework. The knowledge can be used as a guideline for the development of an educational management model, policy formulating or further research and development

Keywords: World-Class Standard Schools Criteria, Factors Affecting the Quality of Education, Internal Factors, External Factors

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์ โรงเรียนมาตรฐานสากล

สุภาวดี คำนาดี
วิภาภรณ์ ภูวัฒนกุล
อัจฉรา วัฒนานรงค์
ศักดิ์ชัย นิรัญทวี

หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

Corresponding Author: Supawadeeku@gmail.com

ได้รับบทความ: 25 พฤศจิกายน 2564 ปรับปรุงแก้ไข: 14 ธันวาคม 2564 ตอรับตีพิมพ์: 22 ธันวาคม 2564

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล โรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลมีการพัฒนาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ทั้งระบบการดำเนินการ การนำองค์กร การส่งเสริมบุคลากร การพัฒนาการเรียนการสอน เพียบเคียงมาตรฐานสากล ส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความเป็นพลโลก แต่จากการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนในโครงการดังกล่าวยังพบอุปสรรคในการขับเคลื่อน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลในระดับที่สูงขึ้น

อย่างไรก็ตามปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปัจจัยภายใน ประกอบด้วย การกำหนดนโยบาย ทรัพยากรและการปฏิบัติด้านการวางแผนและการออกแบบ การสร้างวัฒนธรรมองค์กร การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร การส่งเสริมสมรรถนะบุคลากร การพัฒนาระบบฐานข้อมูล การจัดการสารสนเทศและการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน และการมีระบบการนิเทศ ติดตาม และกลุ่มปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ความพร้อมของสภาพแวดล้อมภายนอก การส่งเสริมจากชุมชน การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการส่งเสริมของเครือข่ายภายนอก ที่จะส่งผลต่อการเข้าสู่คุณภาพตามเกณฑ์คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล 7 หมวด ได้แก่ การนำองค์กร การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นลูกค้า การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นบุคลากร การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ และผลลัพธ์ ทำให้สามารถนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย องค์ความรู้ที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา กำหนดนโยบายหรือการวิจัยพัฒนาต่อยอดต่อไป

คำสำคัญ: เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล, ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา, ปัจจัยภายใน, ปัจจัยภายนอก

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญโดยเฉพาะการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่เป็นสิ่งสะท้อนคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมทั้งด้านการวางแผนการบริหาร การพัฒนาระบบและกระบวนการทำงาน ด้านการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาศักยภาพของนักเรียนเพื่อให้มีสมรรถนะและมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สามารถเรียนรู้ในโลกเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน ความสำคัญดังกล่าว จึงได้มีการนำการบริหารการศึกษาด้วยระบบคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) มาพัฒนาขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการโรงเรียนผ่านการขับเคลื่อนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ตั้งแต่ปี พ.ศ.2553 จนถึงปัจจุบัน (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) โดยโครงการดังกล่าวมีแนวคิดพื้นฐานมาจากกระบวนการตัดสินรางวัลคุณภาพแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (The Malcolm Baldrige National Quality Award: MBNQA) ซึ่งเป็นต้นแบบรางวัลคุณภาพแห่งชาติที่ประเทศต่างๆ ทั่วโลกให้การยอมรับว่าเป็นกรอบบริหารจัดการเพื่อนำองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศ โดยได้มีการนำไปประยุกต์ในการบริหารเชิงระบบทางด้านการศึกษา (สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2562, หน้า 6)

จากรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการพัฒนาส่งเสริมการขับเคลื่อนโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างต่อเนื่อง ตามแผนกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2561 – 2564 ที่มีเป้าหมายพัฒนาโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 1,842 โรงเรียน และในปี พ.ศ.2563 พบว่า โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการผ่านการประเมินการบริหารจัดการระบบคุณภาพระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of The Basic Education Commission Quality Award: OBECQA) เพียง 338 โรงเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า ไม่มีโรงเรียนใดเลยในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลที่ผ่านการประเมินการบริหารจัดการระบบคุณภาพระดับชาติ (Thailand Quality Award: TQA) ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า จำนวนโรงเรียนที่ผ่านการประเมินในระดับที่สูงขึ้นเพียงร้อยละ 50 แสดงให้เห็นว่าการขับเคลื่อนการดำเนินงานเชิงระบบเพื่อช่วยส่งเสริมให้โรงเรียนสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องยั่งยืนเป็นไปได้น้อยมาก (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสารสนเทศโรงเรียนมาตรฐานสากล, 2563)

แต่อย่างไรก็ตาม การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์ดังกล่าว จากผลการวิจัยของ วจิพร แก้วหล้า (2558) พบว่า การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 พบว่า ควรสนับสนุนนักเรียนที่มีความสามารถนัดเฉพาะ ส่งเสริมการปรับลดเนื้อหาหลักสูตร เพิ่มความเข้มข้น โดยเทียบเคียงกับหลักสูตรสากลและควรปรับลดเวลาในการสอนของครูในห้องเรียน ในขณะเดียวกันสมาพร ลิ้มยรัตน์, ธาณี เกสทอง, และนันทิยา น้อยจันทร์ (2560, หน้า 261-273) ได้ศึกษาองค์ประกอบการบริหารคุณภาพสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การพัฒนาบุคลากร 3) การสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนา 4) การสร้างทีมงานในการพัฒนานักเรียน 5) การควบคุม

คุณภาพ 6) คุณภาพนักเรียน 7) การนำนโยบายคุณภาพสู่การปฏิบัติ และ 8) การบริหารจัดการ สอดคล้องกับ อุดม ชูสิวรรณ, และชวลิต เกิดทิพย์ (2560, หน้า 36-47) ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก หลักสูตร และการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล และการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล นอกจากนี้มีการศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตร โดย สิริมา เปียอยู่ (2561, หน้า 260-274) พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล มี 11 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) พัฒนาศักยภาพนักเรียนตามมาตรฐานสากลเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ 2) พัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลโลกให้กับนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 3) ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษสู่การแข่งขันระดับสากล 4) พัฒนาระบบและกลไกการบริหารหลักสูตรสู่ความเป็นมาตรฐานสากล 5) สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรใหม่ที่เน้นความเป็นสากลให้กับนักเรียน 6) พัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและการใช้ภาษาเพื่อการจัดการเรียนรู้ 7) เร่งพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูในการเสริมสร้างศักยภาพความเป็นพลโลกให้กับนักเรียน 8) เสริมสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาศักยภาพครูให้ได้ตามมาตรฐานสากล 9) พัฒนาระบบการบริหารจัดการโรงเรียนให้เทียบเคียงมาตรฐานสากล 10) สร้างเครือข่ายกับโรงเรียนมาตรฐานสากลทั้งในประเทศและต่างประเทศ และ 11) สนับสนุนผู้บริหารในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการโรงเรียน จากข้อมูลข้างต้นพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล มีหลายประการที่เป็นสาเหตุให้เกิดความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาได้ ไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร การพัฒนาบุคลากร การสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนา คุณภาพนักเรียน การนำนโยบายคุณภาพสู่การปฏิบัติ หรือแม้กระทั่งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นต้น ขณะที่ปัจจุบันยังขาดผลการวิจัยที่จะให้คำตอบที่ชัดเจนว่า กลุ่มปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลที่เด่นชัด โดยส่งผลสำคัญให้ประสบความสำเร็จเกิดประสิทธิผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

บทความนี้จึงมุ่งสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มปัจจัยภายในและกลุ่มปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล โดยกลุ่มปัจจัยภายใน ประกอบด้วย การกำหนดนโยบายทรัพยากรและการปฏิบัติด้านการวางแผนและการออกแบบ การสร้างวัฒนธรรมองค์กร การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร การส่งเสริมสมรรถนะบุคลากร การพัฒนาระบบฐานข้อมูล การจัดการสารสนเทศและการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานและการมีระบบการนิเทศ ติดตาม ส่วนกลุ่มปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ความพร้อมของสภาพแวดล้อมภายนอก การส่งเสริมจากชุมชน การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการส่งเสริมของเครือข่ายภายนอก ที่จะส่งผลต่อการเข้าสู่คุณภาพตามเกณฑ์คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล 7 หมวด ได้แก่ การนำองค์การ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นลูกค้า การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นบุคลากร การมุ่งเน้นการปฏิบัติการและผลลัพธ์ (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) เพื่อนำผลดังกล่าวสู่การสร้างกรอบแนวคิดการตั้งสมมติฐานที่ผู้เขียนในบทบาทของนักวิจัยและนักบริหารได้ตั้งเป้าหมายในการออกแบบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพในการศึกษาวิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล **กรอบแนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและเกณฑ์คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล**

การประมวลเอกสารนำเสนอข้อมูลที่ได้ศึกษาใน 2 ประเด็น ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา และเกณฑ์คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหาร ดังนี้ Gulick (1936 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2555, หน้า 1) ได้กล่าวถึงกระบวนการดำเนินงานการบริหารเพื่อให้บรรลุจุดหมาย 7 หน้าที่ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การบุคลากร (Staffing) การสั่งการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting) โดย วิโรจน์ สารรัตน์ (2555, หน้า 1) ได้สังเคราะห์และสรุปความหมายของการบริหารว่า เป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) จึงกล่าวได้ว่าการบริหารเป็นการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยการใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์การ การบุคลากร การนำและการสั่งการ การประสานงาน การควบคุม การรายงาน และการงบประมาณ ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยในการบริหารที่สำคัญเพื่อให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การหรือหน่วยงานนั้นๆ โดยปัจจัยดังกล่าวได้พิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารคุณภาพการศึกษา

1.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา ในการบริหารสถานศึกษาสู่ความสำเร็จ ได้มีนักบริหาร นักวิชาการและผู้วิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษามุ่งสู่ความสำเร็จในการบริหารองค์การ ไว้อย่างหลากหลายสรุปได้ดังนี้ Moorhead, & Griffin (1998, pp. 558-560 อ้างถึงใน พรหมวดี ปามหา, 2559, หน้า 82-83) ได้ระบุถึงปัจจัยในการดำเนินการเพื่อเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาองค์การประสบความสำเร็จ มี 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) การดำเนินการให้เป็นภาพรวม 2) ความมั่นใจในการสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง 3) การสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วม 4) ส่งเสริมการสื่อสารในระบบเปิด และ 5) การให้รางวัลแก่ผู้ที่สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจเป็นการยกย่อง ชมเชยหรือการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่เหมาะสม Owens (2004, pp.140-141 อ้างถึงใน ญาณิศา บุญจิตร, 2552, หน้า 85-86) ยังกล่าวไว้ว่าในแต่ละองค์การ ย่อมมีปัจจัยภายในที่ทำหน้าที่ช่วยให้องค์การบรรลุผลสำเร็จได้ง่ายขึ้น ซึ่งในองค์การใดองค์การหนึ่งจะประกอบไปด้วยปัจจัยภายในที่มีความสัมพันธ์และส่งผลถึงกัน 6 ประการ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านเป้าหมาย 2) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี 3) ปัจจัยด้านงาน 4) ปัจจัยด้านโครงสร้าง 5) ปัจจัยด้านคน และ 6) ปัจจัยด้านการประสานงานกับสภาพแวดล้อมภายนอก

1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารคุณภาพการศึกษา การพัฒนาโรงเรียนตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลให้มีคุณภาพ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารคุณภาพการศึกษามีความสำคัญมาก เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การพัฒนาบุคลากร การสร้างเครือข่าย การสร้างทีม และการนำนโยบายคุณภาพสู่การปฏิบัติ เป็นต้น เพราะปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีความสอดคล้อง สัมพันธ์ ส่งเสริมให้เกิด

กระบวนการพัฒนาที่เกิดคุณภาพทั้งสิ้น ข้อมูลการศึกษาของ วจีพร แก้วหล้า (2558) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งพบว่าควรสนับสนุนนักเรียนให้สามารถแข่งขันในระดับชาติและนานาชาติ การปรับลดเนื้อหาหลักสูตร เพิ่มความเข้มข้นให้เทียบเคียงกับหลักสูตรสากลและควรปรับลดเวลาในการสอนของครูในห้องเรียน เช่นเดียวกับ สมภาพ ลิ้มยรัตน์, ธาณี เกสทอง, และนันทิยา น้อยจันทร์ (2560, หน้า 261-273) ได้สรุปองค์ประกอบการบริหารคุณภาพสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษาว่ามี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การพัฒนาบุคลากร 3) การสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนา 4) การสร้างทีมงานในการพัฒนานักเรียน 5) การควบคุมคุณภาพ 6) คุณภาพนักเรียน 7) การนำนโยบายคุณภาพสู่การปฏิบัติ และ 8) การบริหารจัดการ สอดคล้องกับนักการศึกษาที่ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก หลักสูตรและการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล และการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล (อุดม ชูสิวรรณ, และชวลิต เกิดทิพย์, 2560, หน้า 36-47)

ด้านการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น มี 11 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) พัฒนาศักยภาพนักเรียนตามมาตรฐานสากลเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ 2) พัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลโลกให้กับนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 3) ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษสู่การแข่งขันระดับสากล 4) พัฒนาระบบและกลไกการบริหารหลักสูตรสู่ความเป็นมาตรฐานสากล 5) สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรใหม่ที่เน้นความเป็นสากลให้กับนักเรียน 6) พัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและการใช้ภาษาเพื่อการจัดการเรียนรู้ 7) เร่งพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูในการเสริมสร้างศักยภาพความเป็นพลโลกให้กับนักเรียน 8) เสริมสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาศักยภาพครูให้ได้ตามมาตรฐานสากล 9) พัฒนาระบบการบริหารจัดการโรงเรียนให้เทียบเคียงมาตรฐานสากล 10) สร้างเครือข่ายกับโรงเรียนมาตรฐานสากลทั้งในประเทศและต่างประเทศ และ 11) สนับสนุนผู้บริหารในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการโรงเรียน (สิริมา เปียอยู่, 2561, หน้า 260-274) สอดคล้องกับ จักรกริ โพธิ์ศรี, ประยูร อัมสวาสดี, และสมุทธ ชำนาญ (2561, หน้า 152-160) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากลในระดับมาก ได้แก่ ปัจจัยด้านทรัพยากรพื้นฐานทางการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารคุณภาพการศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลของนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารองค์การมีหลายปัจจัย ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารคุณภาพการศึกษาคือตัวแปรต่างๆ ที่มีอิทธิพลทางตรงหรือทางอ้อม ทำให้การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลประสบความสำเร็จ มีทั้งปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการคุณภาพ สามารถแบ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปัจจัยภายในและกลุ่มปัจจัยภายนอก โดยกลุ่มปัจจัยภายในเป็นตัวแปรที่เป็นแรงส่งเสริมจากภายในสถานศึกษาซึ่งอาจส่งผลได้มากต่อการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จของสถานศึกษา โดยผู้บริหารต้องใช้ความสามารถในการบริหาร การมีภาวะผู้นำในการบริหารเข้าไปกำกับดูแล ประกอบด้วย การกำหนดนโยบาย ทรัพยากรและการปฏิบัติด้านการวางแผนและการออกแบบ

การสร้างวัฒนธรรมองค์กร การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร การส่งเสริมสมรรถนะบุคลากร การพัฒนาระบบฐานข้อมูล การจัดการสารสนเทศและการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานและการมีระบบการนิเทศ ติดตาม ส่วนกลุ่มปัจจัยภายนอก เป็นตัวแปรที่เป็นแรงส่งเสริมจากภายนอกที่อยู่นอกเหนือขอบเขตของสถานศึกษาที่อาจส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานเพื่อบรรลุผลสำเร็จของสถานศึกษา และเป็นที่ที่ผู้บริหารหรือสถานศึกษาสามารถขอความร่วมมือในการเข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมด้านต่างๆ ของสถานศึกษา ประกอบด้วย ความพร้อมของสภาพแวดล้อมภายนอก การส่งเสริมจากชุมชน การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการส่งเสริมของเครือข่ายภายนอก

2. เกณฑ์คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล

2.1 ความเป็นมาของโรงเรียนมาตรฐานสากล การบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากล คุณลักษณะสำคัญที่แสดงว่าโรงเรียนได้พัฒนาสู่มาตรฐานสากล พิจารณาจากการบริหารจัดการโรงเรียนด้วยระบบคุณภาพ โดยอิงแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) มาพัฒนาขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการโรงเรียน โดยมีแนวคิดและกระบวนการพื้นฐานทางด้านเทคนิคและกระบวนการตัดสินใจรางวัลเช่นเดียวกับรางวัลคุณภาพแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (The Malcolm Baldrige National Quality Award: MBNQA) ของประเทศสหรัฐอเมริกาสร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1987 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันให้เกิดขึ้นระหว่างองค์กรต่างๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนามาตรฐานและคุณภาพของการบริหารจัดการขององค์กร ซึ่งมุ่งเน้นคุณภาพของผลิตภัณฑ์และการให้บริการ MBNQA เป็นต้นแบบรางวัลคุณภาพแห่งชาติที่ประเทศต่างๆ หลายประเทศทั่วโลกนำไปประยุกต์ใช้ เช่น ประเทศออสเตรเลีย (Australian Business Excellence Award: ABEA, 1988) ยุโรป (European Quality Award: EQA, 1989) สิงคโปร์ (Singapore Quality Award: SQA, 1994) และญี่ปุ่น (Japan Quality Award: JQA, 1995) เป็นต้น (สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2562) จากกรอบแนวคิดของเกณฑ์การประเมินคุณภาพความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุดโดยอยู่บนหลักการที่ว่า “องค์กรที่อยู่รอดได้จะต้องสร้างผลสำเร็จและผลลัพธ์ที่มีคุณค่า” ทางด้านการศึกษา ได้มีการนำแนวทางดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียน สถาบันและสถานศึกษาต่างๆ เพื่อผลงานที่เป็นเลิศ (Baldrige Education Criteria for Performance Excellence) ตั้งแต่ปี ค.ศ.1998 เพื่อช่วยให้มีการทำความเข้าใจและปรับใช้ในวงการศึกษาสำหรับการปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียน สำหรับการบริหารงานตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลในประเทศไทย ได้มีการพัฒนาส่งเสริมการขับเคลื่อนโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างต่อเนื่อง เริ่มต้นขับเคลื่อนในปี 2553 และปัจจุบันตามแผนกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2561-2564 ได้มีเป้าหมายพัฒนาโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 1,842 แห่ง ทั่วประเทศ ซึ่งในปี พ.ศ.2563 พบว่า กระบวนการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพมาตรฐานสากล พบว่า โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลจำนวนทั้งหมด 1,540 แห่ง มีโรงเรียนที่ผ่านประเมินการประเมิน การบริหารจัดการระบบคุณภาพระดับโรงเรียน (School Quality Award: ScQA) จำนวน 661 แห่ง และผ่านการประเมินการบริหารจัดการระบบคุณภาพระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of The Basic Education Commission Quality Award: OBECQA) จำนวน 338 แห่ง นอกจากนี้ยังพบว่า ไม่มีโรงเรียนใดเลยที่ผ่านการประเมินการบริหารจัดการระบบคุณภาพระดับชาติ (Thailand Quality

Award: TQA) ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า ถ้าพิจารณาในเชิงปริมาณของจำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการดำเนินงานเชิงระบบเพื่อช่วยส่งเสริมให้โรงเรียนสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบนั้นยังเป็นไปได้ น้อยมาก (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สารสนเทศโรงเรียนมาตรฐานสากล, 2563)

2.2 เกณฑ์คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ลักษณะที่สำคัญของเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of The Basic Education Commission Quality Award: OBECQA) พิจารณาจากการมุ่งเน้นที่ค่านิยมและแนวคิดหลัก การมุ่งเน้นกระบวนการ การมุ่งเน้นผลลัพธ์ เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การมุ่งเน้น การปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกัน การมุ่งเน้นการปรับปรุง และกรอบความคิดของเกณฑ์ รายละเอียดดังนี้

2.2.1 การมุ่งเน้นที่ค่านิยมและแนวคิดหลัก มาจากค่านิยมและแนวคิดหลัก 11 ประการ ได้แก่ 1) มุมมองเชิงระบบ (Systems Perspective) 2) การนำโรงเรียนอย่างมีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) 3) ความเป็นเลิศที่มุ่งเน้นนักเรียน (Student-Focused Excellence) 4) การให้ความสำคัญกับบุคลากร (Valuing People) 5) การเรียนรู้ระดับโรงเรียนและความคล่องตัว (Organizational Learning and Agility) 6) การมุ่งเน้นความสำเร็จ (Focus on Success) 7) การจัดการเพื่อนวัตกรรม (Managing for Innovation) 8) การจัดการโดยใช้ข้อมูลจริง (Management by fact) 9) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Societal Responsibility) 10) จริยธรรมและความโปร่งใส (Ethics and Transparency) และ 11) การส่งมอบคุณค่าและผลลัพธ์ (Delivering Value and Results)

2.2.2 การมุ่งเน้นกระบวนการ หมายถึง วิธีการต่างๆ ที่โรงเรียนใช้เพื่อทำให้งานสำเร็จ เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วยให้โรงเรียนตรวจประเมินและปรับปรุงกระบวนการตามปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ แนวทาง (Approach) การถ่ายทอดสู่การปฏิบัติ (Deployment) การเรียนรู้ (Learning) และการบูรณาการ (Integration)

2.2.3 การมุ่งเน้นผลลัพธ์ การประเมินผลลัพธ์จาก 3 มุมมอง ได้แก่ **มุมมองภายนอก** นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น มองโรงเรียนอย่างไร **มุมมองภายใน** การปฏิบัติการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างไร และ **มุมมองอนาคต** โรงเรียนมีการเรียนรู้และการเติบโตหรือไม่ เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วยให้โรงเรียนประเมินผลลัพธ์ตามปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ระดับ (Level) หมายถึง ผลการดำเนินการปัจจุบันในมาตรวัดที่เหมาะสม 2) แนวโน้ม (Trend) หมายถึง ทิศทางและอัตราการเปลี่ยนแปลงของผลลัพธ์ 3) การเปรียบเทียบ (Comparison) หมายถึง ผลการดำเนินการของโรงเรียนเทียบกับโรงเรียนอื่นที่เหมาะสม และ 4) การบูรณาการ (Integration) หมายถึง ขอบข่ายความสำคัญของผลลัพธ์ที่โรงเรียนใช้ติดตามและการใช้ผลลัพธ์นั้นเพื่อสนับสนุนเป้าประสงค์ระดับโรงเรียนและการปรับเปลี่ยนแผน

2.2.4 การมุ่งเน้นการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกัน การปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกันระหว่างเกณฑ์หมวดต่างๆ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของมุมมองเชิงระบบ เช่น การปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกันระหว่างกระบวนการและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นความจำเป็นของข้อมูลในกระบวนการวางแผนกลยุทธ์และการปรับปรุงการปฏิบัติการ การวางแผนบุคลากรกับการวางแผนกลยุทธ์ ความจำเป็นของความรู้เกี่ยวกับนักเรียนและตลาดในการสร้างกลยุทธ์ และระหว่างแผนปฏิบัติการกับการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นในระบบงานของโรงเรียน

กรอบความคิดของเกณฑ์องค์ประกอบของการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ทั้ง 7 หมวดนี้ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในเชิงระบบ เพื่อสร้างระบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการที่มุ่งเน้นการสร้างผลงานที่เป็นเลิศโดยการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพโดยพิจารณาจากองค์ประกอบ รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 องค์ประกอบของการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพทั้ง 7 หมวดและประเด็นพิจารณา

รายชื่อหมวด	ประเด็นพิจารณาหลัก
หมวด 1 การนำองค์กร (Leadership)	1. การนำองค์กรโดยผู้นำระดับสูง 2. การกำกับดูแลองค์กรและความรับผิดชอบต่อสังคม
หมวด 2 กลยุทธ์ (Strategy)	1. การจัดทำกลยุทธ์ 2. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ
หมวด 3 นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Student and Stakeholder)	1. เสียงของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2. ความผูกพันของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
หมวด 4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (Measurement, Analysis, and Knowledge Management)	1. การวัด การวิเคราะห์ และการปรับปรุงผลการดำเนินการของโรงเรียน 2. การจัดการสารสนเทศและการจัดการความรู้
หมวด 5 บุคลากร (Workforce)	1. สภาพแวดล้อมของบุคลากร 2. ความผูกพันของบุคลากร
หมวด 6 การปฏิบัติการ (Operation)	1. กระบวนการทำงาน 2. ประสิทธิภาพของการปฏิบัติการ
หมวด 7 ผลลัพธ์ (Results)	1. ผลลัพธ์ด้านหลักสูตร และกระบวนการ 2. ผลลัพธ์ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3. ผลลัพธ์ด้านบุคลากร 4. ผลลัพธ์ด้านการนำองค์กรและการกำกับดูแลองค์กร 5. ผลลัพธ์ด้านการเงินและตลาด

(สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

จากการขับเคลื่อนโรงเรียนมาตรฐานสากล เกณฑ์คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลและผลการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล มีการพัฒนาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ทั้งระบบการดำเนินการ การนำองค์กร การส่งเสริมบุคลากรให้มีคุณภาพ มีการพัฒนาการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล และส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความเป็นพลโลก โดยถ้าโรงเรียนได้มีการออกแบบและวางแผนให้มีการบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล โรงเรียนเหล่านี้ก็สามารถเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพสามารถส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนได้เป็นไปตามศักยภาพ บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งมีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพไปจนถึงการเป็นองค์กรที่มีวัฒนธรรมองค์กรในการทำงานที่ดี มีระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีที่สามารถตอบสนองการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

แนวทางในการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการ

1. ด้านนโยบายเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติเกี่ยวกับโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในด้านการบริหารมีคุณภาพเพื่อพัฒนาระบบบริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล
2. ด้านการบริหาร ประโยชน์สำหรับโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มีความพร้อมและประสงค์จะนำปัจจัยดังกล่าวไปพัฒนารูปแบบการบริหารไปใช้โดยคำนึงถึงบริบทนั้น
3. ด้านวิชาการ หน่วยงานต้นสังกัดสามารถนำข้อค้นพบ องค์ประกอบที่ได้ไปเป็นแนวทางในการสนับสนุนโรงเรียนในสังกัดเพื่อให้สามารถบริหารโรงเรียนไปสู่โรงเรียนคุณภาพในระดับมาตรฐานสากลได้

บทสรุป

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ปัจจัยสำคัญในการศึกษาสามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มปัจจัยภายในและกลุ่มปัจจัยภายนอก ซึ่งกลุ่มปัจจัยภายใน ได้แก่ การกำหนดนโยบาย ทรัพยากรและการปฏิบัติด้านการวางแผนและการออกแบบ การสร้างวัฒนธรรมองค์กร การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร การส่งเสริมสมรรถนะบุคลากร การพัฒนาระบบฐานข้อมูล การจัดการสารสนเทศและการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน และการมีระบบการนิเทศ ติดตาม และกลุ่มปัจจัยภายนอก ได้แก่ ความพร้อมของสภาพแวดล้อมภายนอก การส่งเสริมจากชุมชน การมีส่วนร่วม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการส่งเสริมของเครือข่ายภายนอก ซึ่งปัจจัยทั้ง 2 กลุ่มนี้ส่งผลสำคัญต่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล 7 หมวด ได้แก่ การนำองค์การ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นลูกค้า การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นบุคลากร การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ และผลลัพธ์ได้อย่างชัดเจน โดยผู้เกี่ยวข้องทั้งทางด้านนโยบาย การบริการและด้านวิชาการของสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้เพื่อกำหนดนโยบาย ออกแบบวางแผน กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลต่อไป

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการศึกษา

เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล 7 หมวด ได้แก่ การนำองค์การ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นลูกค้า การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นบุคลากร การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ และผลลัพธ์ ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้ได้ตามเกณฑ์ดังกล่าว ปัจจัยที่ส่งผลสำคัญต่อคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล สามารถแบ่งตามบริบทได้ 2 กลุ่มได้แก่ กลุ่มปัจจัยภายในและกลุ่มปัจจัยภายนอก โดยปัจจัยทั้ง 2 กลุ่มนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อนำปัจจัยไปพิจารณาในการออกแบบวางแผนการบริหารสถานศึกษาจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลได้ เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- จักรกริ โพธิ์ศรี, ประยูร อิ่มสวัสดิ์, และสมุทพร ชำนาญ. (2561, พฤษภาคม-สิงหาคม). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากล จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วารสารวิจัยรำไพพรรณี, 12(2), 152-160.
- เฉลิมศักดิ์ ลาภส่งผล. (2560). กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนสิริรัตนารตามแนวคิดโรงเรียนมาตรฐานสากล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ญาณิศา บุญจิตร. (2552) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศพร มนต์วิเศษ, และดารุวรรณ ถวิลการ. (2560, กรกฎาคม). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำ ครูในโรงเรียนมาตรฐานสากลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 28(2), 10-22.
- พรรณวดี ปามหา. (2559). ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัยสยาม.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- วชิพร แก้วหล้า. (2558). การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัยเชียงราย.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ. (2562). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ปี 2563-2564. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตะวันออก.
- สมาพร ลีเกียรติ, ธาณี เกสทอง, และนันทิยา น้อยจันทร์. (2560, ตุลาคม-ธันวาคม). รูปแบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษา. วารสารสุทธิปริทัศน์, 31(100), 261-273.
- สิริมา เปียอยู่. (2561, มกราคม-มิถุนายน). กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลในเขตภาคเหนือตอนล่าง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 12(1), 260-274.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2560). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนมาตรฐานสากลปี 2559-2560. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2561). แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล World-Class Standard School ปรับปรุง พ.ศ.2561. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- _____. (2563). สารสนเทศโรงเรียนมาตรฐานสากล. สืบค้น ธันวาคม 9, 2563, จาก <https://secondary.obec.go.th/newweb>.
- อุดม ชูลีวรรณ. (2559). รูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อุดม ชูลีวรรณ, และชวลิต เกิดทิพย์. (2560, พฤศจิกายน). องค์ประกอบของการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล. **วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**, 28(3), 36-47.
- Alamo Colleges District. (2018). **2018 Malcolm Baldrige National Quality Award Application**. Retrieved December 9, 2020, from https://www.nist.gov/system/files/documents/2019/04/05/2018_ipm_baldrige_award_application_summary.pdf
- Beard, D. F., &Humphrey, R. L. (2014, September). Alignment of University Information Technology Resources with the Malcolm Baldrige Results Criteria for Performance Excellence in Education: A Balanced Scorecard Approach. **Journal of education for business**, 89(7), 382–388.
- Crum-Allen, P., &Palmer, L. B. (2016, April). Alignment of CTE Centers with the Baldrige Quality Award in Education Criteria: Perceptions of Leaders and Faculty. **Career and Technical Education Research**, 41(1), 49-64.
- Ishak, A., Osman, M. R., Manan, &Khadijah Ab Manan, K. (2016). **Illustrating the Development of Quality Management Instrumentation: A Systematic Literature Review**. Retrieved December 9, 2020, from https://www.researchgate.net/publication/305726945_Illustrating_the_Development_of_Quality_Management_Instrumentation_A_Systematic_Literature_Review.
- Lee, D., &Lee, D. H. (2013, September). A comparative study of quality awards: evolving criteria and research. **Service Business**, 7(3), 347–362.
- Shanmugapriya. S., &Subramanian, K. (2016, August). Developing a PLS Path Model to Investigate the Factors Influencing Safety Performance Improvement in Construction Organizations. **KSCE Journal of Civil Engineering**, 20(4), 1138-1150.
- Sawaluddin, Surachman, Djumahi, &Mintarti Rahayu. (2013, November). Quality Management Practices of Malcolm Baldrige National Quality Award (MBNQA) Studies at College in Southeast Sulawesi, Indonesia. **International Journal of Business and Management Invention**, 2(11), 11-25.